

راهنمای نگارش مقاله ۱

چهار چوب مقاله و قواعد مقاله نویسی

تحقیق و پژوهش از اهمیت ویژه ای برخوردار است و به جرات میتوان گفت که همه پیشرفت های علمی صنعتی پژوهشی تکنولوژی و جامعه شناسی بر پایه تحقیق و پژوهش استوار است. اصلی ترین و مهمترین شیوه ارائه نتایج یک مطالعه و تحقیق، تهیه مقاله پژوهشی است و محقق در صحنه تولید و انتشار علمی موفق است که بتواند نتایج پژوهش خود را در مجلات معتبر پژوهشی به چاپ برساند. از آنجا که نوشتن صحیح و مناسب یک مقاله یک رکن اساسی برای چاپ مقالات علمی میباشد، در اینجا سعی شده است که به بررسی روش های صحیح نگارش مقالات علمی- پژوهشی، علمی- ترویجی و مقالات علمی- عمومی پرداخته شود.

علمی- پژوهشی

هر مقاله علمی- پژوهشی گزارشی نو و اصیل است از جست و جوی نظام مند نویسنده ای در باره پدیده ای طبیعی، به قصد بیان اندیشه ای یا حل مشکلی علمی و نشر آن برای استفاده دیگران. انتظار می رود که در نتیجه ارائه مقاله تحقیقی کاربردها، روش ها، مفاهیم و مشاهدات جدیدی در علم به وجود آید و مرزهای علوم و فناوری گسترش یابد. مقالات علمی- پژوهشی در اصل برای استادان دانشگاه ها، دانشجویان دوره های دکتری و کارشناسی ارشد و نیز پژوهشگران شاغل در مراکز علمی، تحقیقاتی و تولیدی نوشته می شوند.

علمی- ترویجی

اگر بخواهیم به ترویج یکی از رشته های علمی در میان مردم یا مخاطبان خاص غیرمتخصص یا دارای تخصص کم بپردازیم و آگاهی مخاطبان را در یکی از زمینه های علمی بالاتر ببریم، یا مفاهیم جدیدی برای آنان عرضه کنیم، آن گاه مقالاتی علمی- ترویجی پدید می آوریم. نویسنده مقاله علمی- ترویجی معمولاً دستاوردهای علمی- فنی و حرفه ای آموزنده و جالب را به زبانی ساده و غیر فنی برای افراد کم تخصص یا غیر متخصص ارائه می دهد.

علمی- مروری

هرگاه یکی از متخصصان به بررسی و مرور موضوع خود در نوشته های دیگر متخصصان بپردازد و بر اساس آنها مقاله ای ارائه دهد، مقاله ای علمی- عمومی پدید آورده است. مقاله علمی- عمومی در اصل برای متخصصان و پژوهشگران نوشته می شود.

به طور کلی هر مقاله شامل اجزای اصلی زیر است:

عنوان
نام نویسنده یا نویسندگان
اطلاعات تماس
چکیده
واژگان کلیدی
مقدمه
مبانی نظری تحقیق
روش تحقیق
یافته های تحقیق
بحث و نتیجه گیری
فهرست منابع

عنوان مقاله

- اولین بخش یک مقاله عنوان است که باید اشتراکاتی با موضوع اصلی تحقیق داشته باشد و به شکلی جذاب جمله بندی شده باشد. نکات زیر در انتخاب عنوان مقاله قابل توجه هستند:
- عنوان مقاله حتی الامکان باید دقیق و رسا بوده و از به کار بردن اصطلاحات نا آشنا یا اختصاری خودداری شود.
- عنوان مقاله حتی الامکان باید جمله خاصی باشد که نکات اصلی و عمده موضوع را در بر داشته باشد.
- به طور معمول (نه همیشه) و در نام گذاری اکثر تحقیق ها این نکات در نظر گرفته می شود: چه چیزی را میخواهیم بررسی کنیم، در چه جامعه ای، در کجا و در چه زمانی. مثلا عنوان یک مقاله میتواند این باشد: مروری بر رابطه سطح سواد مادران و تغذیه کودکان در شهر تهران سال ۱۳۸۶
- عنوان باید «فاقد پیش داوری» باشد. به عنوان مثال، انتخاب این عنوان برای یک مقاله، مناسب به نظر نمی رسد: بررسی علل بی علافگی رانندگان نسبت به بستن کمربند ایمنی!
- اگر کلماتی در توصیف ویژگی مطالعه شما نقش کلیدی دارند حتما در عنوان خود آن را بگنجانید. مثل مطالعه آینده نگر مطالعه دوسویه کور یا مطالعه تصادفی شده
- هیچ گاه نباید در عنوان مقاله نتیجه پژوهش را به صورت ثابت شده ذکر نمود.
- حتی الامکان از یک سطر تجاوز نکند.

نویسندگان و آدرس ها

اسامی نویسندگان و همکارانی که در مطالعه شرکت داشته اند باید بطور کامل در زیر عنوان مقاله ذکر شود. (نام و نام خانوادگی، عنوان شغلی، نشان پست الکترونیک) همچنین نویسنده اصلی که مسئول ارتباط با خوانندگان است باید مشخص شده و آدرس کامل و شماره تلفن وی در اختیار خوانندگان قرار گیرد.

چکیده تحقیق

چکیده پس از عنوان بیشتر از سایر بخشهای یک مقاله خوانده میشود و در چکیده قسمت های مختلف مقاله شامل مقدمه، اهداف، روشها و نتایج تحقیق بصورت خلاصه ذکر می شود. متن بسیاری از مقاله ها به طور کامل در دسترس ما نیست و گاهی فرصت برای خواندن تمام مقاله نداریم و از این رو چکیده مقاله اهمیت زیادی دارد. در اکثر مجلات تعداد کلمات چکیده ۵۰ تا ۲۰۰ کلمه محدود است. (بیشتر حدود ۲۰۰ کلمه است)

واژگان کلیدی یا کلید واژه ها

چند واژه کلیدی که از اهمیت زیادی در مطالعه برخوردارند، در این قسمت ذکر می شود. ضمن این که با ذکر واژه های کلیدی در سایتهای علمی می توان به دنبال مقاله نیز گشت. به طور معمول تعداد این واژه ها حدود ۶-۵ کلمه در نظر گرفته می شود.

مقدمه

مقدمه یک مقاله پژوهشی ضمن بیان مسئله و تشریح موضوع به آن مسئله پاسخ میدهد که ارزش مطالعه حاضر برای انجام آن چه بوده است. در حقیقت با مطالعه مقدمه یک مقاله پژوهشی، خواننده با مسئله تحقیق آشنا شده و ضرورت انجام پژوهش را درک میکند. متن مقدمه باید روان باشد و حتی الامکان به صورت خلاصه و حداکثر در ۲ صفحه تایپ شود.

مبانی نظری تحقیق

ادبیات تحقیق یا مبانی نظری، به تشریح مفاهیم، تعاریف و تاریخچه موضوع تحقیق می پردازد. نویسنده مقاله باید بر ادبیات تحقیق مسلط بوده و مبانی نظری موضوع تحقیق خود را به طور مختصر ولی کاربردی بیان نماید. مبانی نظری تحقیق باید با استناد و ارجاع علمی آورده شود. یک مقاله خوب باید بخش مبانی نظری قابل قبولی داشته باشد.

روش تحقیق

در این قسمت از مقاله چگونگی و روش انجام پژوهش توضیح داده می شود. همچنین نمونه های مورد بررسی، چگونگی نمونه گیری، جامعه هدف، مراحل اجرایی پژوهش و نحوه تجزیه و تحلیل داده ها ذکر می شود. در این قسمت در مورد تغییر بیشتر بحث شده و روش اندازه گیری و میزان دقت و چگونگی کنترل آنها بیان می شود.

یافته های تحقیق

در این قسمت نتایج بدست آمده از پژوهش ذکر می شود. نتایجی کلیدی مطالعه باید با کلمات روان و دقیق و بدون بزرگ نمایی ذکر شود. از روشهای مختلفی برای ارائه نتایج استفاده می شود. استفاده از اعداد، جداول و نمودارها کمک ارزنده ای به ارائه مطلب بطور ساده تر می نماید اما لازم است داده های جداول و نمودارها به طور کامل تشریح شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند. در مواردی که از روش ها و آزمون های آماری برای بررسی نتایج و تحلیل داده ها استفاده شده باشد، باید نوع آن نیز ذکر شود.

بحث و نتیجه گیری

در این قسمت به تفسیر نتایج ارائه شده می پردازیم. همچنین می توان به مقایسه نتایج به دست آمده از مطالعه حاضر با نتایج سایر مطالعه ها پرداخت و با توجه به مجموعه شواهد نتیجه گیری نمود. در صورت لزوم می توان پیشنهادهایی برای انجام مطالعات بهتر و کامل تر در آینده ارائه داد.

فهرست منابع

در پایان لازم است کلیه منابعی که در تحقیق مورد استفاده قرار گرفته اند، به شیوه ای مطلوب به ترتیب حروف الفبا ذکر شوند.

در متن مقاله باید نام خانوادگی و نام نویسنده یا نویسندگان مطالب علمی قبلی و تاریخ انتشار آثار آنان در پرانتز و بلافاصله بعد از مطلب استفاده شده آورده شود. بنابراین لازم است در بخش پایانی مقاله، فهرست منابع به ترتیب حروف الفبا ارائه شود. منابع علمی قابل استناد و ارجاع عبارتند از:

- کتابهای علمی منتشر شده (به زبان فارسی یا به زبانهای بیگانه)
- مقالات علمی منتشر شده در مجلات علمی - پژوهشی یا علمی - ترویجی داخلی و خارجی
- پایان نامه های دکتری و کارشناسی ارشد
- مقالات ارائه و منتشر شده در کنفرانس های معتبر علمی داخلی و خارجی
- وب گاه های علمی معتبر
- ذکر مقاله ها در کتابنامه ها

نام خانوادگی، نام (یا حرف اول نام)، سال انتشار مقاله، عنوان مقاله، نام مجله، شماره مجله، صفحه شروع - صفحه پایان

- ذکر کتابها در کتابنامه
- ذکر کتاب ترجمه شده در کتابنامه

- ذکر پایان نامه در کتابنامه
- ذکر مقالات ارائه شده در کنفرانس ها در کتابنامه
- ذکر منبع گرفته شده از شبکه وب

چند نکته اساسی در ارسال مقالات به نشریات علمی

به یاد داشته باشید که قبل از ارسال چکیده مقاله خود به یک مجله، ابتدا فرم نحوه نگارش مقاله را از آن مجله دریافت نموده و چکیده خود را در قالب آن فرم تهیه و تایپ نمایید (به عنوان مثال تعداد کلمات، فونت، تعداد خطوط، فاصله خطوط از کناره های صفحه و...)

دلایل عدم پذیرش چکیده یک مقاله در نشریات علمی

- ۱) ابهام در موضوع مقاله و وجود تعداد زیاد مقالات مشابه پیشین
- ۲) عدم تبیین زمینه اصلی تحقیق
- ۳) نمونه گیری نامناسب
- ۴) عدم رعایت اصول مقاله نویسی مورد نظر نشریه
- ۵) عدم ذکر صحیح ارقام آماری
- ۶) فقدان بحث و پرداختن به نتایج
- ۷) چکیده های خیلی کوتاه و خیلی زیاد
- ۸) بی دقتی در تهیه متن (غلط تایپی، اشتباهات متن)
- ۹) عدم ارتباط موضوع مقاله با رویکرد نشریه